

Usona Esperantisto № 2018:4 (jul-aŭg)

Anoncoj

Forpasis Matthew CHISHOLM ; Do you blog in (or about) Esperanto? ; Radioamatoroj serĉataj

We're moving! / Ni translokiĝas!

anoncoj • Filipino DORCAS

We are moving the Central Office of Esperanto-USA from California to Maine.

New Tools for Communication

de la prezidanto • Filipino DORCAS

To improve our relations with our members, the Board of Directors is launching a new series of webinars and AMA sessions.

De la estraro

Raportoj de la Direktoroj kaj aliaj estraranoj.

Rapide kreskas nia retarĥivo

de la redaktoro • Hoss FIROOZANIA

Ĝi nun enhavas skanaĵojn de preskaŭ ĉiu numero ekde 1959 – entute pli ol 300 novajn PDF-dosierojn.

First experiences at NASK

loke • Sandra BIRD

Duolingo provided a reasonable introduction to Esperanto, but I was starting to feel stuck and decided to sign up for NASK.

Dr. William Sol Benson, America's Original Esperantist (part 2)

historie • Kristy LOMMEN

Dr. Benson was one of the earliest and arguably most influential of Esperanto's advocates in America.

Leo Wiener: The First Proto-Esperantist in America

el la arĥivo • Bernard GOLDEN

He was not an Esperantist but a *proto*-Esperantist, who came to America before Esperanto was made public in 1887.

NASK kaj LK: unua plongo en du grandajn eventojn

loke • Marcus GRIEP

La Nord-Amerika Somera Kursaro ĉe Raleigh kaj la Landa Kongreso ĉe Seatlo allogis grandajn kvantojn da partoprenantoj por realigi Esperantujojn dum iom da tempo.

Malsata stomako orelon ne havas

enigmo-solvoj

La solvo de nia pasintnumera enigmo.

La timanta riĉulo

enigmoj • Daĉjo RUTAN

Profesoro Ŝibolet tuj ekstaris kaj kaptis la brakon de la nova servistino antaŭ ol ŝi povis forkuri. "Voku la policon!"

Acha

senintenca esperantaĵo • Zerbie HYNSON

Ĉu glaciĥokeo vere kaŭzas tiel malagrablan impreson?

La Perdita Generacio ludas ĉe la Landa Kongreso en Seatlo.
Foto danke al Marcus GRIEP.

Anoncoj

Forpasis Matthew CHISHOLM

Je la 1-a de Aŭgusto mortis Matthew CHISHOLM, konata de multaj usonanoj. Li servis kiel prezidanto de Esperanto-Toronto dum pluraj periodoj, la unua en 1999 kiam li fariĝis la plej juna prezidanto en la historio de la klubo. Kiel junulo li partoprenis dufoje en aŭtunaj renkontiĝoj en Ludlow, Vermont, tiam nomataj *Okemo*. En 1999 li partoprenis en la usona landa kongreso en Sankta Luiso kaj ankaŭ iam renkontis okcidentajn usonanojn ĉe NOREK. Sed la plej oftaj renkontoj kun usonanoj estis ĉe MEKARO (Mez-Kanada Renkontiĝo) kiu ĉiam okazas en Majo en ĉefaj urboj de Ontario kaj Kebekio.

Mateo estis jam lingvemulo en juna aĝo. Li estis membro de infana ĥoro kie li lernis la perfektan prononcadon de la germana por kanti la lidociklon *Die schöne Müllerin* (“la bela muelistino”) de Franz SCHUBERT. Li frekventis dulingvan lernejon, kiun li nomis la “franc-entropa lernejo”, laŭvorta traduko de la angla *French immersion*. Li ĉiam havis fortan intereson pri la gaela lingvo, kiun li bone parolis kaj studis ĝis lastatempe, estante estrarano de la Gaela Societo de Toronto.

Mateo laboris por la registaro de Ontario en la ministerio pri la medio, kie li plenumis la oficon de dulingva prijuĝisto de permesilpetoj, kaj ankaŭ estis komisiito de la sindikato. Liaj kolegoj priskribis lin kiel fonton de informo kaj laŭdis lian entuziasmon kaj kapablon kiel instruisto. Lastatempe li organizis franclingvan klubon en sia oficejo por helpi kolegojn ekzerci sin en tiu bezonata laborlingvo. Li mankos al ni ĉiuj.

— Detlef KARTHAUS, Toronto

Do you occasionally blog in (or about) Esperanto?

If you’ve looked at our home page recently, you’ve

probably noticed the links to members’ recent blog posts around the web. This is a service available to all members, no matter where their blogs are hosted.

Every morning we check our list of blogs and add links on the E-USA website to any new posts that the authors have tagged for redistribution. The use of tags makes it possible for bloggers to share only what they want to share — a blog might be geared toward general interest topics, for example, with only the occasional post related to Esperanto. That’s why we link only to posts that are explicitly tagged for republication on our website.

Want to have your blog posts featured on our site? Here’s how:

1. Send us a message at webmaster@esperanto-usa.org with your blog’s URL.
2. Use your blog as you always have. Whenever you post something that you’d like us to feature, just tag the post with **EsperantoUSA**. (In some blogging software, tags are also known as *labels* or *categories*.) If your blog doesn’t support tags, you can also include **#EsperantoUSA** anywhere in the text of a post.

That’s it! Once we’ve started following your blog, links to new entries should appear on our home page no later than a day after you post them.

And if you *don’t* have a blog yet, why not start one?

It’s easy! Have a look at the free blogging sites **Blogger** <<https://blogger.com>>, **Medium** <<https://medium.com>>, and **WordPress** <<https://wordpress.com/start>>. Each makes it possible to start a blog in a matter of minutes.

Radio-amatoroj serĉataj

Mi estas 82-jaraĝa radioamatoro en Davenport, Florido. Eble vi aŭdis pri uzado de Esperanto en amatora radio. Kiam estas bona propagado de radio-

ondoĵ, esperantistaj radio-amatoroj renkontiĝadas en etero por praktiki la lingvon.

Laborinte en Usono ekde 1999, mi aĉetis kelkajn bonegajn ricev-sendilojn. Nun mi loĝas en privata ruldomejo kiu ne permesas radioamatorajn antenojn.

Mia ideo estas donaci al E-USA unu 100-vatan radioaparaton kun necesaj akcesoraĵoj kaj dupolusaj antenoj. Mi pensas, ke estus prestiĝe por la asocio havi funkciantan radio-stacion. Se inter la membroj estas radio-amatoro, kiu volos esti estro de tia radiostacio, bonvolu kontakti min ĉe n3gd@mail.ru.

— Leonid TURKADZE, N3GD

Rapide kreskas nia retarĥivo

de la redaktoro • HOSS FIROOZANIA

Pasintnumere mi anoncis projekton ciferigi malnovajn numerojn de la bulteno por nia retarĥivo. Mi ĝojas raporti, ke la laboro rapide progresas.

Hodiaŭ (ekde la 31-a de Aŭgusto) la arĥivo nun enhavas skanaĵojn de preskaŭ ĉiu numero ekde la jaro 1959 – entute pli ol 300 novajn PDF-dosierojn. Mi esperas finfine atingi la unuan numeron (N° 1953:1) iam en malfrua Septembro.

Cetere, flanke de ĉiu PDF-dosiero haveblas por estontaj provlegantoj ankaŭ kruda tekst-dosiero farita per signorekona (angle, *Optical Character Recognition*) programo. Post kiam teksto de artikolo estas zorge provlegita, mi povos fari el ĝi retpaĝon en hiperteksta marklingvo (HTML). Unu el tiuj provlegitaj tekstoj aperas ĉi-numere sub nova rubriko *el la arĥivo*.

Kelkaj legantoj jam respondis al mia peto por provlegantoj (dankon!) sed novaj helpantoj estas ĉiam bonvenaj. Se vi emas provlegi malnovajn tekstojn, bonvolu vidi la **novan instrukcion (anglalingvan) en nia reta kolofono**

<<https://bit.ly/2CkYYuW>>.

In our last issue I announced a project to digitize back issues of the newsletter for our online archive.

I'm happy to report that the work is progressing quickly.

Today (as of August 31st), the archive now contains scans for almost every issue since 1959 – more than 300 new PDF files in all. I'm hoping to finally get to the very first issue (N° 1953:1) sometime in late September.

In addition, alongside each PDF file there's a rough OCR-generated text file for eventual proofreaders. After the text of an article is carefully proofed, I can make a web page from it in HTML. One of those proofread texts appears in this issue, in the new column *el la arĥivo*.

Several readers have already responded to my call for proofreaders (thank you!) but new help is always welcome. If you feel like proofreading old texts, please see the **new instructions in our online colophon** <<https://bit.ly/2CkYYuW>>.

HOSS FIROOZANIA

Hoss redaktas la bultenon en sia hejmurbo de Roĉestro, Novjorkio. Liaj vortoj ne reprezentas la vidpunktojn de E-USA aŭ ties estraro; pri siaj opinioj kulpas nur li mem!

hoss@lodestone.org

We're moving! / Ni translokiĝas!

anoncoj • Filipino DORCAS

We are moving the Central Office of Esperanto-USA from California to Maine.

This move was announced at our *Landa Kongreso* in Seattle in July, reflecting the news in our annual report (*Jarraporto*). The move will hopefully be completed in November. The Director of the Central Office, Vilĉjo Harris, has been instrumental in working closely with the board of Esperanto-USA to make these cost-saving plans and put them into action.

The expensive office spaces that we have been renting in the San Francisco Bay Area have been used due to the demand for Esperanto books and materials. In the early years of ELNA (The Esperanto League for North America) William and Cathy Schulze operated the book service out of their garage. As the popularity of Esperanto increased, it became evident that an office space was needed to house the stock of books. This was before the days of Amazon, EBay, and other online sources.

Esperanto speakers and learners are today more likely to search for books at Amazon. Esperanto-USA is now using Amazon fulfillment for most book sales. There are now many Esperanto products on Amazon which were previously taking up space and being sold at our Central Office. Now that we have much less of a demand for storage in the Central Office, we can move the office to the home of our Director, Vilĉjo Harris. This move will save us about \$30,000 per year, which is about the same as the annual deficit we have been running in the past.

There are also extra books that we would like to sell quickly from the Central Office. These are available at the bargain price of only \$3.00. These are books that are not part of our normal stock that have been in our inventory for years. Help us out by getting some gems from **this treasure bin** <<https://goo.gl/mKvaVw>>.

Note that there may be some short periods of time when the bookstore will not accept orders while we

are moving the office, so have patience for us while we move.

We expect the Central Office to be open again as usual in December, providing the same great services as before. If you have any questions or issues, please contact the Central Office or the Board of Directors. Thank you very much.

Ni translokas la Centran Oficejon de Esperanto-USA de Kalifornio al Majno.

Ĉi tiun translokiĝon ni anoncis ĉe nia Landa Kongreso en Seatlo en Julio, refero la novaĵojn en nia Jarraporto. La translokiĝo espereble finiĝos en Novembro. La direktoro de la Centra Oficejo, Vilĉjo HARRIS, rolis tre efike laborante kunlabore kun la estraro de Esperanto-USA por fari ĉi tiujn planojn de monŝparado kaj progreso ekagante.

La multekostaj oficejoj, kiujn ni luis en la Gofa Regiono de Sanfrancisko estis uzataj pro la furora bezono de Esperantaj libroj kaj materialoj. En la fruaj jaroj de ELNA (La Esperanto-Ligo por Nordameriko) William kaj Cathy SCHULZE funkciigis la libro-servon el sia hejma aŭtomobilejo. Ĉar la populareco de Esperanto pliiĝis, fariĝis evidente, ke vera oficejo estis necesa por stoki la librojn. Ĉi tio estis antaŭ la tagoj de Amazon, EBay, kaj aliaj interretaj fontoj.

Hodiaŭ esperantistoj pli probable serĉas librojn ĉe Amazon. Esperanto-USA nun uzas la servon de Amazon por vendi la plej kutimajn librojn. Nun ekzistas multaj Esperantaj varoj en Amazon, kiuj antaŭe okupis spacon en nia Centra Oficejo. Nun, pro tio, ke ni ne plu bezonas la grandan spacon por librostokado en la Centra Oficejo, ni povas transloki la oficejon al la hejmo de nia Direktoro Vilĉjo HARRIS en Majno. Ĉi tiu translokiĝo konservos proksimume \$30,000 jare, kio similas al la jara deficito, kiun ni spertis en la pasinteco.

Ekzistas ankaŭ kromaj, ekstraj libroj, kiujn ni volas vendi tuj de la Centra Oficejo. Ĉi tiuj estas haveblaj je la prezo de nur \$3.00. Ĉi tiuj estas libroj, kiuj ne estas

parto de nia normala stoko, kiuj estis en nia inventaro dum jaroj. Helpu nin, ricevante iujn juvelojn el **tiu trezorejo** <<https://goo.gl/mKvaVw>>.

Rimarku, ke dum mallongaj tempoj la librejo ne akceptos mendojn dum ni translokos la oficejon, do havu paciencon en la venontaj monatoj.

Laŭ planoj, la Centra Oficejo estos havebla denove kiel kutime en Decembro, havigante la samajn grandajn servojn kiel antaŭe. Se vi havas demandojn

aŭ problemojn, kontaktu la Centran Oficejon aŭ la Estraron. Multan dankon!

Filipo DORCAS

Filipo estas prezidanto de Esperanto-USA. Li kaj lia edzino Elizabeto loĝas en Fort Worth, Teksaso.

filipo@grupoj.org

Malsata stomako orelon ne havas

enigmo-solvoj

Malsata stomako orelon ne havas estis la proverba titolo de nia pasintnumera enigmo. En ĝi, profesoro Elija ŜIBOLET tede priskribis kazon al sia malsata (kaj ne aparte interesita) akompananto, Viola MIOZOTO, dum ili kune atendis manĝon ĉe restoracio.

La kazo temis pri la morto de Adam RIGIDEG, trovita sur parkobenko kun kuglo en la maldekstra tempio, gipsobandaĝo ĉirkaŭ la dekstra brako, kaj pistolo en la maldekstra mano. Unuavide ŝajnis, ke li mem mortigis sin. Sed Ŝibolet suspektis, ke oni efektive murdis lin en lia banĉambro, vestis la kadavron, kaj portis ĝin al la parko.

Ŝibolet trovis en la dekstra pantalona poŝo de Rigideg kvin monbiletojn kaj kelkajn monerojn; en la maldekstra, naztukon kaj cigaredan fajrilon. Kaj biletujon li trovis en poŝo ĉe la maldekstra kokso. Ŝibolet tiel eksciis, ke la murdinto eraris. Sed kiel?

Ne surprize, la plej frua solvo venis de nia fulmrapida detektivo Rafa NOGUERAS:

Rigideg havis monerojn kaj monbiletojn en la dekstra poŝo de sia pantolono, kvankam li havis gipsobandaĝon en la dekstra brako de jam kvar semajnoj. Homo, kiu havas gipsobandaĝon en la dekstra brako, ne uzus sian dekstran poŝon, sed la maldekstran (kaj li certe ne havus sian biletujon en la poŝo ĉe la maldekstra kokso, kaj disajn monbiletojn en la dekstra poŝo!)

Prave. Pro la gipsobandaĝo li verŝajne ne povus uzi la dekstrajn poŝojn. Se li mem fakte estus vestinta sin, lia dekstra poŝo plej verŝajne estus malplena: ĝi ne enhavus ĉiutagajn aferojn kiel monon.

Nia detektivo Erik FELKER rimarkis ankaŭ suspektindajn mankojn en la rakonto:

Kelkaj enigmeroj ŝajnis al mi maltrankviligaj. Profesoro Ŝibolet malkovris la identecon kaj adreson de s-ro Rigideg per manieroj tute ne klarigitaj de li. Simila estis la neklarigo de la identeco de la kuracisto de Rigideg, kiu devis certigi, kiam Rigideg ekuzis sian gipsobandaĝon.

Hmm ...

Kiam mi konsideras la neklarigitajn pruverojn de la Rigideg-afero malgraŭ la ĝenerala troparolado kaj pavumado de Ŝibolet, mi konkludas ke Ŝibolet certe sciis, kiu estas la murdinto; li sciis tion kaj li kaŝis tiom da informo pri la afero ĉar la murdinto estis li mem.

Ho! Nu, la aŭtoro efektive ne diris, ĝuste *kiu* efektive kulpas. Ĉu la murdinto povus esti ... *Ŝibolet mem?!*

Ĉiuokaze Erik donis saĝan konsilon por s-ino Miozoto: “Mi sugestas, ke ŝi pli zorgeme elektu siajn kunmanĝontojn.”

Gratulon al Rafa kaj Erik pro iliaj spiritaj solvoj. Ili ambaŭ ricevos po \$5-rabaton de la retbutiko – do, laŭ la nuna amasvendado de libroj kontraŭ nur \$3, ili gajnis po 1.67 librojn!

New Tools for Communication

de la prezidanto • Filipino DORCAS

To strengthen our communication infrastructure and improve our relations with our members, the Board of Directors of Esperanto-USA is launching a new series of webinars and AMA sessions.

Webinars

The webinar is an online session in which one or more leaders present a topic. Then the members of the audience can ask questions about that topic. Sometimes the leader will set up a question for which the participants can vote. Webinars are up to one hour long and are informational about what is taking place in Esperanto-USA.

We are now working on many plans, projects, and initiatives. We will give information about the work as effectively as possible to our membership. As always, our main and official organ to inform our membership is this newsletter, *Usona Esperantisto*. The webinar is another information tool that supports and broadens the information in *Usona Esperantisto*. However, the main information platform remains *Usona Esperantisto*.

The next webinar will be about our annual report (*La Jarraporto*), which reflects our challenges, plans, current tasks, etc. You will learn what we are doing. You can ask questions during the webinar.

To prepare yourself for this next webinar, please read the annual report of Esperanto-USA (“Jarraporto”). It will be found under *About us* → *Documents* on our website.

AMA — “Ask Me Anything”

The AMA is a text communication tool. A leader can present material, but the main idea is to respond to questions. Participants have the right to enter questions during the hour or even beforehand once the session has been announced. The questions can be anything! The leader can begin with an explanation of a subject, but the questions can be related to other topics.

There is a great difference between the webinar and an AMA. A webinar is a live session with a camera and a microphone. It’s a defined theme. An AMA is a text system. Questions and answers are typed, but the participants’ questions are about anything.

Times for these sessions:

- 7:00 pm (Central time zone)
- 8:00 pm (Eastern time zone)
- 5:00 pm (Pacific time zone)

All take place on Thursdays:

- Sep 13, 2018: Webinar, pri la Jarraporto de Esperanto-USA. La sesio okazos en Esperanto.
- Sep 20, 2018: AMA
- Sep 27, 2018: Webinar
- Oct 11, 2018: Webinar
- Oct 25, 2018: AMA

Onward and Upward!

Novaj komunikiloj

Por klopodi fortigi nian komunikadan infrastrukturon kaj plibonigi niajn rilatojn kun nia membraro, la estraro de Esperanto-USA lanĉas novan serion de retseminarioj kaj respondsesioj.

Retseminarioj

La retseminario estas interreta kunsido per kiu iu (aŭ iuj) gvidas kaj prezentas temon. Poste, la spektantoj rajtas starigi demandojn. Kelkfoje tiu, kiu prezidas, starigas demandojn por kiu la spektantoj povas voĉdoni. Ankaŭ okazas periodo por demandoj, kiuj temas pri la materialo, kiun la gvidanto prezentis. La retseminarioj daŭras ĝis unu horo longe kaj estas informplenaj pri tio, kio okazis, okazas, kaj okazos en Esperanto-USA.

Ni nun prilaboras multajn planojn, projektojn, kaj iniciatojn. Ni donos informon pri ĉi tiuj elpaŝoj kiel eble plej efike al nia membraro. Kompreneble, nia

ĉefa kaj oficiala organo por informi nian membraron estas ĉi tiu bulteno, *Usona Esperantisto*. La retseminario estas alia informilo, kiu subtenas kaj ampleksigas la informon en *Usona Esperantisto*. La ĉefa informplatformo restas *Usona Esperantisto*.

La venonta retseminario temos pri nia jarraporto, kiu raportas niajn defiojn, planojn, aktualajn taskojn, ktp. Vi lernos pri tio, kion ni faras. Vi rajtos starigi demandojn en la retseminario.

Por prepari vin por ĉi tiu retseminario, bonvolu legi la Jarraporton de Esperanto-USA. Ĝi troviĝos sub *Pri ni* → *Dokumentoj* en nia retpaĝaro.

Respondsesioj

La respondsesio (angle “AMA”) estas teksta komunikado pri iu, kiu povas prezenti materialon, sed ĉefe respondas al la demandoj. La partoprenantoj rajtas entajpi demandojn dum la horo aŭ eĉ antaŭe, post kiam la sesio estas anoncita. Tiuj demandoj povas temi pri io ajn! La gvidanto povas komenci la sesion per klarigo pri temo, sed la demandoj rajtas temi pri aliaj temoj.

Estas granda diferenco inter la retseminario kaj respondsesio. Retseminario temas pri viva kunsido

kun kamerao kaj mikrofono. Temas pri difinita temo. Respondsesio okazas per tajpado, sed la demandoj de la partoprenantoj temas pri io ajn.

Horoj por la venontaj sesioj:

- 7:00 ptm (centra horzono)
- 8:00 ptm (orienta horzono)
- 5:00 ptm (pacifika horzono)

Ĉiuj okazos jaŭde:

- Sep 13, 2018: Retseminario pri la Jarraporto de Esperanto-USA.
- Sep 20, 2018: Respondsesio
- Sep 27, 2018: Retseminario
- Oct 11, 2018: Retseminario
- Oct 25, 2018: Respondsesio

Ek kaj antaŭen!

Filipo DORCAS

Filipo estas prezidanto de Esperanto-USA. Li kaj lia edzino Elizabeto loĝas en Fort Worth, Teksaso.

filipo@grupoj.org

Acha

senintenca esperantaĵo • Zerbie HYNSON

Dankon al membro Zerbie HYNSON de Syracuse, Novjorkio, kiu atentigis nin pri la jena emblemo. Ĉu glaciĥokeo vere kaŭzas tiel malagrablan impreson?

De la estraro

En ĉiu numero de *UE* ni petas al la estraranoj iomete raporti pri lastatempaj agadoj. Ni bezonas ankaŭ vian partoprenon, do bonvolu sendi al la redakcio viajn demandojn, proponojn aŭ eĉ plendojn por ili, ĉu en Esperanto aŭ la angla, laŭ via prefero. La redakciaj adresoj troviĝas en la kolofono.

Charlotte BURTON, Direktoro

Kiaj monatoj! Dum Julio, mi ĉeestis NASK-on (mian unuan!) ĉe Raleigh kaj la Landan Kongreson ĉe Seatlo. Ambaŭ estis rekorde grandaj laŭ la memoro de multaj partoprenantoj. Ĉe NASK estis 74 partoprenantoj, kaj ĉe la LK estis 100. Mi ĝuis sperti du tutajn semajnojn en Esperantujo kaj, kiel ĉiam okazas en Esperantujo, mi trovis multe da novaj amikoj kaj lernis multe. Mi apenaŭ povas atendi ĝis la venonta jaro por eĉ pli da tempo kun tiaj karaj samideanoj, sed dumtempe ni konversacias rete kaj planas grandajn planojn.

La nova estraro de Esperanto-USA jam laboras multe por vi. Ni laboras kaj diskutas kiel pli bone aŭskulti vin kaj kiel pli bone servi vin. Ni nun havas rajtprotektanton, kiu aŭskultos vin kaj parolos al la estraro pri viaj zorgoj kaj dankoj. Plue, mi nun estas estrarano de AAIE kaj esperas labori multe ankaŭ pri tio.

— Charlotte BURTON

Ben SPEAKMON, Vicprezidanto

Okazis la 66-a Landa Kongreso de E-USA en Seatlo, Vaŝingtonio, de la 13-a de Julio ĝis la 16-a, ĉe Seattle Pacific University; ĉi-jare tiu estis ankaŭ Komuna Kongreso kun KEA. 104 geamikoj aliĝis, kaj fine 100 ĉeestis – inter ili 36 komencantoj – por tre diversa kaj interesa programo. Ĉi-jare ni prelegis pri interlingvistiko, rondtablumis pri malkoloniigo,

spektis filmojn kaj ekskursis tra la bela urbo Seatlo.

Ni estis tre feliĉaj bonvenigi s-ron Chuck SMITH, iniciatinton de Amikumu, kiu paroladis laŭ la kongresa temo, *Konstruado kaj ĝuado de Esperanto-komunumo*. Li prelegis ankaŭ angle ĉe publika evento *A Taste Of Esperanto Culture*, ĉe kiu interesatoj povis eklerni pri nia historio, kulturo, muziko, kaj eĉ YouTube-kanaloj.

Estis nia plezuro gastigi ankaŭ profesoron d-ron Federico GOBBO, interlingviston kaj ordinaran profesoron de katedro Interlingvistiko kaj Esperanto ĉe Universitato de Amsterdamo. Li prezentis spertan kaj vervan prelegon pri siaj fakoj kaj energie kontribuis al la bonega etoso.

Aldone al la tradicia bankedo, ĉe kiu d-ro Gobbo denove bele rakontis laŭ nia temo al ni, okazis nekredible mirinda koncerto ĉe la koncertejo *The Vera Project, Seattle Center*, kie ludis por ni la fama bando La Perdita Generacio (kaj antaŭ ili lokaj muzikistoj: Alena ADLER, Simmon Keith BARNEY, kaj Nikvo WOODS). Ni dubas, ĉu iam ajn pli bela esperantaĵo okazis en Usono.

Dum la solena fermo de la kongreso, la LKK ĝoje (kaj kun iom da malŝarĝo) transdonis la standardon al BRUEGo, la esperantistoj de Bostono, kune kun niaj plej elkoraj bondeziroj por ilia sukceso venontjare ĉe la 67-a Landa Kongreso.

— Ben SPEAKMON

Jordon KALILICH, Direktoro

Komence, mi volas danki vin pro via subteno dum la ĉi-jara balotado. Kiel dirite, mi klopodos, ke Esperanto-USA pli bone propagandu Esperanton kaj servu vin. Por tiuj celoj mi havas multajn ideojn, kiujn la cetera estraro jam konsideras.

Post la LK mi feriiis, ĉeestante kaj UK kaj IJK. Ĉe IJK

mi ekhavis alian postenon: mi estis nomumita Komitatano A de USEJ (la junulara sekcio de Esperanto-USA) en TEJO. Se vi estas junulo, mi estos via junula voĉo en la internacia movado.

Ĉu vi havas demandojn aŭ sugestojn por E-USA aŭ USEJ? Mi volas aŭskulti vin, do ne hezitu skribi al mi ĉe jordon@kalilich.com.

— Jordon KALILICH

La timanta riĉulo

enigmoj • Daĉjo RUTAN

Dum ferio en la marborda urbo Haveno, Profesoro Ŝibolet respondis al urĝa frumatena telefonvoko de Petro PETOLA, juna riĉulo. Ŝibolet alvenis ĉe lia luksa tegmentapartamento precize unu minuton antaŭ la sepa matene.

En la koridoro Ŝibolet renkontis altan brunharulinon; ankaŭ ŝi atendis ĉe la pordo. Post momento la pordo malfermiĝis, kaj Petro invitis lin eniri.

La virino sekvis Ŝiboleton en la apartamenton.

Petro estis vestita per piĝamo striita verde kaj blue, sub velura ĉambra robo. Li salutis Ŝiboleton kaj suspekto rigardis al la virino.

“Sinjoro Petola”, ŝi diris, “Mi estas Roza FERANT. La agentejo sendis min.”

“Ho jes, la nova servistino”, diris Petro amike. “La kuirejo estas laŭ la koridoro tie. Mi estis baldaŭ manĝonta. Ĉu vi bonvole preparos ion por mi?”

La virino forpaŝis obeeme. Petro kondukis Ŝiboleton en la salonon, zorge fermis la pordon, kaj ili ambaŭ sidiĝis en luksajn brakseĝojn.

“Via voko estis iom urĝa”, Ŝibolet diris. “Bonvolu diri al mi la aferon.”

“Mi dankas vin pro tio, ke vi venis. Mi timas pri mia vivo.”

“Via onklo menciis al mi, ĉe nia monata vespermanĝo, ke vi konsentis atesti pri bankorabo.”

“Jes, vere. Unu el la krimuloj mortpafis kasiston. Efektive, estis kelkaj homoj en la banko, sed nur mi klare vidis la vizaĝon de la pafinto. Mi timas, ke iu provos malhelpi min atesti antaŭ kortumo venontsemajne.” Petro ekrigardis la grandan fenestron, tra kiu la supreniranta suno estis videbla. “Mi timas tiom multe, ke mi dormas dum la tago kaj eliras nur nokte!”

“Eble ni parolu kun Inspektisto Umilet ĉe la policejo”, proponis Ŝibolet. “Li povas preni vin sub sian protekton.”

“Tio estas bona ideo”, diris Petola en laca voĉo. “Sed ne ĉi-matene. Mi nun iras liten.”

Ĝuste tiam Roza frapis ĉe la pordo kaj eniris kun arĝenta pleto. “Mi preparis manĝeton por vi, Sinjoro Petola”, ŝi diris.

“Tio aspektas en ordo”, li diris, rigardante glason da vino, ŝinkosandviĉon, kaj pecon de ĉokolada kuko. Li prenis la vinon.

Ŝibolet subite ekspiris kaj kriis, “Ne trinku tion!” Li tuj ekstaris kaj kaptis la brakon de la nova servistino antaŭ ol ŝi povis forkuri. “Voku la policon!”

Kio alarmis Ŝiboleton, kaj kial? Se vi scias, bonvolu sendi **nur unu** solvon al redakcio (adresojn trovi en la kolofono) **antaŭ la 15-a de Oktobro**. Inter la solvintoj ni lotumos du \$5-rabatojn de la retbutiko.

First experiences at NASK

loke • Sandra BIRD

Participants in NASK-2018. Photo by Marcus Griep.

On my 65th birthday, I listened to the new **Freakonomics podcast** <<https://bit.ly/2yEOMaJ>> at the gym. It was about Esperanto, the Esperanto community, and why people learn the language. The description of the “curiously idealistic and pragmatic” world of Esperanto struck a chord with me since I would apply those descriptors to myself. I had just signed up for Medicare and I was in the middle of a year where I was dealing with three separate joint replacement surgeries. I was feeling the physical limits of my body and pessimistic about the long term prospects in pursuing my favorite dog sports. Like many friends in my age group, I feared the prospect of mental deterioration even more than the physical deterioration my body was experiencing. Learning a foreign language seemed like a great activity for my brain. The Freakonomics podcast released on my 65th birthday was a sign. So I enrolled in the Esperanto course on Duolingo.

I worked my way through the Duolingo tree and continued on with the strengthening exercises, and did some work with books, Lernu, YouTube etc. Duolingo provided a reasonable introduction to Esperanto but I was starting to feel stuck and decided to sign up and go to NASK. When I found out there was a true beginners course, I convinced my husband to come also.

Since my husband was in the beginner group and I wanted Esperanto to become a family activity, choosing the same class felt like the best way to achieve that goal. David was not convinced. Because I had spent a lot of time already struggling with Esperanto, he thought that I would benefit more from the intermediate class. At the social the evening

before classes started, I talked to a couple of other students who, like me, had been through the Duolingo tree, and they were in the intermediate class. They were young and bilingual. While I had finished the Duolingo tree, I felt stymied by the listening exercises and was saddened by how much I didn't know going back through the review and strengthening activities. Listening to the students talk about how long it took them to go through the Duolingo tree and complaining about how repetitive it was, solidified for me the decision to go into the beginner group.

It was a great decision. The class was a mix of people who had done pre-course work and were more facile with Esperanto than I was, and others who were total beginners. My husband and I both felt comfortable in the mix. We grew very fond of our fellow classmates. Our instructor, Tomaso Alexander, was great and did an excellent job switching between Esperanto-only times and English-explanation times. I don't think my linguistically untrained ear, my need for repetition, and my need to relearn basic grammar concepts in any language would have been a good match for the immersion style of the intermediate group. I made a lot of progress and had a lot of fun by staying in the beginner class.

Students chatting outside the cafeteria after the morning courses. Photo by Marcus Griep.

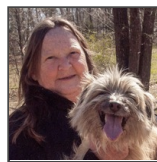
My biggest breakthrough was mastering the table of correlatives. I had worked on it previously, but the suffixes, the prefixes, and the conceptual map felt elusive. I had a good grasp of a few of the question

words before the class, but others kept slipping away. The work in class solidified the rest and then I was able to start confidently combining them with the other prefixes and understanding the other terms. The non-tabular discussion of the correlatives we did in class was very helpful. After waking up in the night to think about it, and more discussion in class the next day, I think I even understand which of the correlatives can be an object or a plural and why others cannot.

The best part of NASK 2018 was meeting other Esperantists and aspiring Esperantists. The community is positive, kind, caring and very diverse. People who think the world can be a better place when people across cultures can communicate on a neutral platform are people I want to know. A major highlight was the talent show. While my Esperanto skills were not good enough to understand the nuances of jokes and poetry, the whole thing was fun and moving. I loved the Esperanto translation handout of some pop songs and the exuberance of the sing along. The harpist brought me to tears. My goal for next year is to understand at least one joke. As a beginner, I spent a lot of time as a *krokodilo* getting to know people. By the end of the week, however, I

could carry on a very limited conversation in Esperanto. Next year I feel hopeful about getting to know people using Esperanto.

I came away from NASK with better Esperanto skills and a strong desire to make this wonderful community a bigger part of my life. David and I have turned our weekly dinner date into an Esperanto conversation dinner. We are setting a weekly theme and learning and reviewing words and phrases during the week related to the theme. Also we are making some of those pesky hard-to-remember conjunctions and prepositions into daily refrigerator words. I am continuing to do online and book work. I am a little slow learning my first second language, but NASK gave me confidence that I will not be stuck as an *eterna komencanto*, and next year I will sign up for the intermediate group.

Sandra BIRD

Sandy is a retired environmental engineer and owner of Lucky Dog Agility, a dog sports training facility near Winterville, Georgia.

luckydogagility@gmail.com

Kolofono

Redaktoro / Editor: Hoss FIROOZNA

Kontaktu nin: <bulteno@esperanto-usa.org>, aŭ:

Usona Esperantisto, c/o Hoss Firooznia
CPU 271205, U. of Rochester
Rochester NY 14627-1205
United States of America

Usona Esperantisto estas la dumonata bulteno de Esperanto-USA. Ni bonvenigas kontribuojn kaj en Esperanto kaj en la angla lingvo. Prefere sendu materialojn retpoŝte, kaj aldonu viajn nomon, adreson kaj foton de via vizaĝo. Kun ĉiuj aliaj fotoj bonvolu aldoni notojn pri datoj, lokoj, kaj nomoj de la foti(n)toj. Se vi sendas materialojn poŝte, ni resendos ilin al vi se vi aldonas mem-adresitan, afrankitan koverton.

Usona Esperantisto estas uzebla laŭ la permesilo de Krea Komunumo BY-SA <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.eo>>. Cetere ni petas, ke oni atendu du monatojn antaŭ ol represi la plej freŝajn artikolojn.

Opinioj esprimitaj en *Usona Esperantisto* apartenas al la individuaj aŭtoroj, kaj ne nepre spegulas vidpunktojn de la redaktoro aŭ de Esperanto-USA.

Kontribuontoj eble volus legi la kalendaron de limdatoj kaj redakciajn konvenciojn en nia retpaĝaro.

Usona Esperantisto ("American Esperantist") is the bi-monthly magazine of Esperanto-USA. We welcome contributions in both Esperanto and English. Please send materials by email if possible and include your name, your address, and a head shot. With other photos please include the name of the photographer and subject(s), location, and date. If you send materials by mail, we will return them to you if you include a self-addressed, stamped envelope.

Usona Esperantisto is made available under the Creative Commons Attribution-Share Alike license BY-SA <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>. As a courtesy, we additionally ask that you also wait two months before reprinting the latest content.

Opinions expressed in *Usona Esperantisto* are those of the individual authors and do not necessarily reflect the views of the editor or of Esperanto-USA.

Contributors may want to consult the submission calendar and style guide on our website.

Dr. William Sol Benson, America's Original Esperantist (part 2)

historie • Kristy LOMMEN

The first part of this article appeared in our previous issue, № 2018:3.

The cover page of Benson's *Universala Esperanto Metodo*.

I am going to live one hundred and forty years. If you have sense enough you will do the same. So you see, we are only children now, and we can accomplish wonders yet. Yes, make worlds and remake them. A dreamer? Nothing of the kind ...

— Dr. William Sol Benson, in a letter from 1928

The Benson School of Esperanto

As Benson evaluated the success of *Practical Esperanto*, he certainly recognized the value of the illustrations, especially the charts that illustrated the affixes and other grammatical concepts. The instincts he developed during his early career as a photographer undoubtedly led him to the conclusion that the illustrations were the most universally valuable materials developed through his initial publishing efforts.

It was at this time that Benson leveraged the

illustrations first created for *Practical Esperanto* into a ten-part correspondence course titled *Universala Esperantistigilo* and established the Benson School of Esperanto out of his home in Newark. The lesson booklets, each priced at 25¢, were published from 1925 to 1928. Except for a brief foreword and pronunciation guide, these small booklets were devoid of any English whatsoever, relying instead on the power of the illustrations to convey the meaning of the language lessons.

A fragment of a letter that Benson wrote to a young Esperantist in 1928, just as his correspondence course materials were being completed, survives today. His daughter Flora preserved it over the years because it vividly reminded her of her father's tireless work and ideals for the Esperanto movement. In addition to preserving Dr. Benson's unique voice and enthusiasm, it demonstrates that he did not consider Esperanto to be merely an idealistic scheme promulgated by impractical dreamers. Instead, he clearly considered it to be a viable path to financial wealth. He saw a world poised to accept Esperanto into the mainstream, and he felt he was uniquely positioned to reap significant profit from a growing demand for Esperanto teaching materials. This vision led him to consolidate his ten *Esperantistigilo* lessons into a single, comprehensive book. Along with the addition of a great many stories (most collected during his tenure as co-editor of the magazine *Esperantista Junularo*) and an illustrated dictionary, this new volume was published in 1932 as his *Universala Esperanto Metodo*.

During this period, the Esperanto language was enjoying something of a golden age. Although Dr. Zamenhof had died in 1917, his adult children, especially his youngest daughter Lidia Zamenhof, carried on the mission of establishing Esperanto as a universal second language. Lidia became a great advocate and teacher of the then-popular Cseh Method of teaching Esperanto — a method that relied on teaching new material by building on Esperanto words and concepts that the students had already learned, rather than explanations of new material in

the students' native language(s). The Cseh Method, however, did not employ textbooks, relying instead on constant interaction between the teacher and his or her students. Although the method could be, and sometimes was, employed in large auditorium settings, it was naturally limited by the availability of trained and engaging teachers.

Lidia Zamenhof, teaching Esperanto using the Cseh Method, circa 1933. Benson was surely influenced by both the popularity and the limitations of the Cseh Method, which did not depend on explanations in students' native languages, but required constant interaction with an instructor.

Benson surely observed both the popularity and the limitations of the Cseh Method; he readied himself to fill the void by offering the next best thing to experienced teachers: materials that utilized engaging drawings, in the absence of a live teacher, to teach Esperanto without reliance on explanatory text. When Lidia Zamenhof came to the United States in 1937 to teach Cseh-method Esperanto, Benson must have felt he could only benefit by the interest she stirred in the universal language. Indirectly, Lidia Zamenhof was creating a growing market for Esperanto materials, and Dr. Benson was uniquely positioned to leverage her efforts to his own advantage.

Unfortunately, Lidia was in the United States on a tourist visa and ran afoul of immigration regulations by accepting payment for her Esperanto classes. Because her visa was not renewed, she had little

choice but to return to Poland in December of 1938. In September of the following year, Germany invaded Poland, and the Zamenhof family home became part of the Warsaw Ghetto. With the arrival of World War II and Hitler's persecution of Europe's Jews, everything changed for Esperanto; its golden age came to an abrupt and tragic end.

War in Europe

Because relatively few people today are aware of Esperanto, let alone speak it, it is easy to underestimate just how influential the language became during the period leading up to World War II. Unfortunately, its growing prominence did not escape the notice of Adolf Hitler. He considered its creator's Jewish roots to be evidence that Esperanto was part of a nefarious Jewish conspiracy to enslave other cultures by forcing them to abandon their various native languages and instead communicate in a common, second language. Although his reasoning was less than rational, Hitler officially banned the use of the language in Germany in 1935.

Although Esperanto's creator L. L. Zamenhof did not live long enough to endure the cruel deprivations inflicted on Poland's Jews during World War II, all three of his children suffered greatly at the hands of the Nazis. The oldest, Adam Zamenhof, was arrested on October 1, 1939, and sent to the Polish village of Palmiry where he was later shot. Despite offers of help in escaping, Zamenhof's daughters Zofia and Lidia remained in confinement in the Warsaw Ghetto until mid-1942; both were ultimately deported from there to the concentration camp at Treblinka where, it is believed, they were immediately murdered. Countless European Esperantists suffered similar fates at the hands of the Nazis.

There is no record of how these tragic developments affected Dr. Benson back in the United States. By 1940, he had relocated his medical practice and his family from Newark to nearby Irvington, New Jersey. In 1942 he signed a draft registration card, as was required of all American men between the ages of 18 and 65, in the aftermath of Japan's attack on Pearl Harbor. Although he and his second wife Fanny were still married at the time, Benson listed his daughter Flora as his next-of-kin on this registration form (an unusual fact which may or may not reflect on the

state of his marriage at the time he filled out the draft form).

While it is presumed that Benson continued to create and refine his Esperanto texts and materials, little evidence remains of his work during the war years. He was undoubtedly disturbed and subdued by world events as conflicts continued to rage around the globe on several fronts. On a personal level, he must have been mortified by the disappearances and deaths of so many of his personal contacts in Europe: those who spoke and promoted Esperanto, those who were Jewish, or both. Certainly he wrote no further glib comments about his intention to live well beyond the age of 100, as he had in earlier correspondence. In fact, by the end of the War and in his late sixties, Benson was already in physical decline.

The war in Europe ended in spring of 1945; Japan signed its final, unconditional surrender a few months later on September 2nd. Benson was able to mark both of these important events and perhaps experience the hope that the world might be restored to peace. Unfortunately, the stresses he may have endured during the course of the war, along with his declining health, took their toll. Dr. Benson died a few weeks later on October 21st, 1945.

Esperanto in the Computer Age

In the years since World War II, interest in Esperanto dwindled, but was never fully extinguished. And, as the Internet came into being, many Esperanto courses and materials, both old and new, became

readily available to potential students around the world — causing an incredible resurgence of interest in the language and its ideals. Among those who have pursued an interest in the language, Benson's *Universala Esperanto Metodo* enjoys something of a cult status; even beginning Esperantists can't help but be charmed by its clever drawings and antique sensibilities. Today PDF versions of the book are available on more than one website, free for downloading (a development that might have alarmed Dr. Benson back in 1928!). It remains Dr. Benson's most enduring work, keeping his name and legacy alive among Esperantists even today and, hopefully, into the language's future.

Editor's note: While Dr. Benson did not survive the one hundred and forty years he hoped for (in the excerpt from one of his letters mentioned at the top of the article), Kristy points out that August 24th, 2018 marks his 141st birthday. And his work lives on.

Kristy LOMMEN

Kristy is an alumna of NASK and taught an Esperanto course at her son's middle school in Auburn, Washington. She uses her genealogy research skills to document the Japanese community that thrived in her hometown prior to internment during World War II. Their stories can be found on her website,

<http://AuburnPioneerCemetery.net>

<<http://AuburnPioneerCemetery.net>>.

klommen@msn.com

Leo Wiener: The First Proto-Esperantist in America

el la arĥivo • Bernard GOLDEN

Welcome to the first installment in a column featuring forgotten gems from the past — one of the results of our project to build a digital archive of Esperanto publications from the United States. Following Kristy Lommen's article about America's "original Esperantist", it seemed fitting to share this article from 1980 about America's first "proto-Esperantist", written by the great **Bernard Golden** <https://eo.wikipedia.org/wiki/Bernard_Golden>.

In this article I should like to bring out of obscurity a man who has been forgotten in the Esperanto movement. He was not an Esperantist but a proto-Esperantist, who came to America before Esperanto was made public in 1887, the year in which Dr. Ludwig L. Zamenhof published his first modest textbook known as the *Unua Libro*.

First let us determine the earliest date when Esperanto became known in the United States. In 1904 at the St. Louis World's Fair, John Fogg Twombly, with the help of European Esperanto groups, set up a stand to inform the public about the new international language. In the following year the first local club was founded in Boston with Twombly as president. The first national organization, the American Esperantist Association, also came into being in 1905. I wonder whether the members of the Boston group were aware that one of the earliest European followers of Zamenhof was residing only a stone's throw away in Cambridge, Massachusetts ... but that is getting ahead of our story.

Esperanto, in fact, had been known in the United States almost two decades before the organized movement got under way. In 1887 the American Philosophical Society in Philadelphia undertook an inquiry concerning international languages and collected data about various projects. The committee appointed to examine the languages first turned its attention to *Volapük*, invented by the German priest Johann Martin Schleyer in 1879. *Volapük* was rejected by the committee, which established its own principles for an ideal international language. When it was found that Esperanto had the required qualities, the secretary of the Society, Henry Phillips, Jr., translated the *Unua Libro* into English, and it

was published together with the reports of the committee in 1889. Since Henry Phillips, Jr. learned Esperanto in 1887, using the French translation of the *Unua Libro*, he can be regarded as the first Esperantist in the United States. However, the follower of Zamenhof already mentioned had been in America for five years when the American Philosophical Society first dealt with Esperanto. Who was he and how did he get to the United States?

This part of our story began in Europe, in Bialystok, Poland, the birthplace of Dr. Zamenhof. A boy named Leo Wiener was also born there in 1862, three years after Zamenhof's birth. Perhaps the two became acquainted while they were children in Bialystok. In 1873 Zamenhof's family moved to Warsaw and Ludwig, then a teenager, entered the 4th class of the 2nd Classical Gymnasium. After having begun his secondary education in Minsk, Leo Wiener, too, came to Warsaw four years later in 1877. At that time the boys became friends although they did not attend the same school.

Ever since coming to Warsaw, young Zamenhof had been experimenting with different forms of an international language, and he had succeeded in interesting a number of his schoolmates and other friends in language which he called *Lingwe Uniwersala*. This was the earliest form of Esperanto; Esperantologists call it proto-Esperanto 1. Its first public presentation occurred just over 100 years ago on December 17 (December 5 according to the Old Style Julian calendar), 1878. Nineteen-year-old Ludwig celebrated the Day of Giving Life to the Universal Language by organizing a party at his home. The festivity, attended by his mother, brothers and sisters and six or seven members of the *Lingwe Uniwersala* group, was solemnized by the recitation of a four-line poem which is the only extant example of that early Esperanto dialect:

Malamikete de las nacjes
Kadó, kadó, jam temp' está!
La tot' homoze in familje
Konunigare so debá.

Zamenhof's own translation:

Malamikeco de la nacioj
falu, falu, jam tempo estas!
La tuta homaro en familion
unuiĝi devas.

Leo Wiener, too, was present to join in the singing. The following year the two friends were separated. After graduation from the gymnasium, Zamenhof went to Moscow to begin his medical studies at the university in the Russian capital. A year later, in 1880 Leo Wiener enrolled in the medical faculty of the University of Warsaw, but he soon found that he was not cut out for the medical profession. He then went to Germany to study engineering at the Polytechnic Institute in Berlin in 1881-1882.

In the meantime, because of financial difficulties, Zamenhof had returned to Warsaw to complete his studies at the university in that city, and he received his medical degree in 1885. Leo Wiener's study of engineering lasted just about as long as his interrupted medical career. Obsessed by malaise in Europe, he began to look for greener pastures abroad. Having become a vegetarian during his stay in Germany, Wiener conceived of a plan to found a Utopian vegetarian community in British Honduras where the British government was making land available for such ventures. Wiener was joined by a fellow idealist, but while on the high seas headed for Central America, certain disagreeable personal qualities of his partner induced Wiener to abandon the project of a tropical colony.

Wiener disembarked in New Orleans in 1882 and spent the next few years tramping about the south

and midwest, trying his hand at various occupations and acquiring an intimate knowledge of American life. He later found his place in academic pursuits, first teaching modern languages at the University of Missouri from 1892 to 1895; then from 1896 to 1930 he taught Slavic languages and literature at Harvard in the department which he founded.

Leo Wiener apparently made no attempt to participate in the early Esperanto movement in the United States, since his name is not mentioned in any of the publications which I have been able to consult. He was a polyglot and devoted himself to a wide range of philological studies. He contributed etymologies to Webster's New International Dictionary, published a book on 19th century Yiddish literature, translated the works of Tolstoy — 24 volumes — into English, studied Bantu African languages and Indian languages of Central America, wrote on medieval Germanic laws and also investigated the gypsies. However, I know of only two articles which he wrote on international languages, both published in 1907 in a Berlin scientific weekly. In the academic community Wiener was eclipsed by his son, Norbert Wiener, the eminent mathematician and founder of the science of cybernetics.

On the occasion of the 100th anniversary of the presentation of *Lingwe Uniwersala*, it is fitting to call attention to the role of Leo Wiener in the early Esperanto movement. As one of the enthusiastic learners of proto-Esperanto, he encouraged Zamenhof to continue to perfect his language. As an immigrant to the United States he became the first follower of Zamenhof to reach the shores of the new world.

NASK kaj LK: unua plonĝo en du grandajn eventojn

loke • Marcus GRIEP

Instruisto José Antonio VERGARA respondas al demando pri la historio de la Esperanto-movado.

La komenco de Julio ĉi-jare estis plenplena je la Esperanta etoso en Nord-Ameriko. Kaj la Nord-Amerika Somera Kursaro (NASK) ĉe Raleigh, Norda Karolino kaj la Landa Kongreso (LK) ĉe Seatlo, Vaŝingtono allogis grandajn kvantojn da partoprenantoj por realigi Esperantujon dum iom da tempo.

Por mi, tiuj estis miaj unuaj grandaj Esperantaj rekontiĝoj. Mi esperantistiĝis nur je la pasinta Septembro, kvankam mi eksciis pri Esperanto antaŭ multaj jaroj. Mi pensis dum monatoj, ĉu ĉeesti NASK-on, kaj mi tiom ĝojas, ke mi decidis iri.

La unua afero estis NASK, ĉe la kampuso de la universitato William Peace. Tuj ĉe la pordo de la dormkonstruaĵo, mi subite trovis kelkajn novajn amikojn, eĉ antaŭ ol mi registriĝis. Tie 74 partoprenantoj (la plej granda kvanto en la historio de la kursaro) kunvenis por kune lerni. Tiu NASK apartiĝis en kvar kursojn: du supernivelajn, unu meznivelan, kaj unu baznivelan.

La afero daŭris de la 4-a ĝis la 11-a de Julio, kaj instruis kelkaj bone konataj esperantistoj, inkluzive

Renato CORSETTI, Anna LÖWENSTEIN, Katalin KOVÁTS, José Antonio VERGARA, kaj Tomaso ALEXANDER. Cetere, ĉi tiu jaro estas la 50-a datreveno de la fonduso Esperantic Studies Foundation (ESF), kiu stipendiis kelkajn partoprenantojn, por ke ili povu ĉeesti.

Aleks MILLER prepariĝas por parolade ekzameniĝi de Renato CORSETTI kaj Katalin KOVÁTS.

La instruado estis ege bona. La baza kurso de Tomaso Alexander enkondukis la lingvon al la novaj esperantistoj, dume la meza kurso de Katalin Kováts plibonigis la gramatikon kaj paroladon de la progresantoj. Ĉe la supera nivelo, la kurso de Anna Löwenstein temis pri la literatura kulturo kaj tiu de José Antonio Vergara pri la historio kaj movado de Esperanto.

Vespere post la lecionoj, oni disponis multajn aferojn. Iuj kunvenis al la gufujo. Tie oni trinkis teon, ludis kelkajn ludojn kiel Skrablon kaj Kodnomojn (angle, *Codenames*), kaj interparolis por pli bone amikiĝi. Aliaj iris al prelegoj aŭ diskutoj pri kelkaj temoj, inkluzive de bonlingvismo, Esperanta filmproduktado, infanlibroj, kaj la kontribuoj de Duolingo, inter aliaj.

Mi aliĝis al la meza kurso, kaj en la unua leciono, Katalin Kováts sinprezentis kaj enmetis en niajn mensojn la gravecon de la akuzativo. Ŝi estas fama (aŭ fifama) pro atentado al la akuzativo, instruante ke oni stamfu dirante vorton kiu bezonas akuzativon, kaj levu la piedon dirante vorton kiu ne bezonas ĝin. Post iu leciono, ŝi petis volontulojn por roli en improvizaĵo parodiante la filmon *Pasporto al la tuta mondo*. Tiel

mi ekkonis kelkajn pliajn amikojn kaj poste verkis teatraĵon.

NASK ankaŭ gastigis ekzamenon de 17 kandidatoj. Ili, inkluzive min, provis trapasi la Komunan Eŭropan Referenckadron (KER) ekzamenon pri Esperanto. Dum du tagoj, la ekzamenatoj aŭskultis, parolis, legis, kaj skribis tute Esperante. La ekzamenitoj ankoraŭ atendas la rezultojn.

Je la fino, Alena ADLER kaj Simono BARNEY aranĝis distran vesperon, en kiu dekoj da personoj kantis, dancis, muzikis, kaj rolis. Ni aŭskultis originalajn muzikojn kaj tradukojn, vidis klakdancon kaj 30-minutojn longan teatraĵon, kaj pli. La teatraĵon, nomitan *La NASKa fiasko*, kune verkis mi, Hanso BECKLIN, kaj Katalin Kováts en malpli ol 48 horoj specife por la vespero. Entute montriĝis la riĉeco kaj diverseco de Esperanta kulturo tra multaj fakoj. Dankon al Alekso MILLER kaj Derek ROFF, oni povas vidi **la tutan aferon rete** <<https://bit.ly/distravespero2018>>.

Apartiĝi de unu la alia estis tre malfeliĉe, sed ĉiuj foriris kiel amikoj. Kelkaj iris hejmen, sed aliaj al Seatlo por la Landa Kongreso. Tie ili renkontis pliajn samideanojn.

La Perdita Generacio muzikas ĉe *The Vera Project* dum la Landa Kongreso en Seatlo.

La Usona–Kanada Landa Kongreso kunvenigis ambaŭ Esperanto-USA-on kaj la Kanadan Esperanto-Asocion al la universitato Seattle Pacific por iliaj jaraj renkontiĝoj. Jordan KALLICH, Nikvo WOODS, kaj Ben SPEAKMON apartenas al la dankenda loka kongresa komitato, kiu organizis la tutan aferon. La semajnfino ja konsistis el laborsesioj, sed laboro ne estis la sola kialo por kunveni. Estis aliaj sesioj pri interlingvistiko, la Esperanta kulturo, tabulludoj, komiksoj, kaj indiĝenaj lingvoj de la loka regiono. Ĵenja AMIS prezentis antaŭvidon pri la Universala Kongreso en Montrealo, kiu okazos en 2020.

Dimanĉe la organizantoj gvidis tri ekskursojn al kelkaj vidindaĵoj en Seatlo. Tiun vesperon ni enbusiĝis por iri al koncerto de *La Perdita Generacio*, kiu ĵus premiĝis pri Elstara Arta Agado ĉe la Universala Kongreso. Personoj aŭskultis la muzikon dancante aŭ sidante laŭplaĉe. Post la fermo, multaj personoj elektis tendumadi proksime al la monto Rainier. Tiu ekskurso daŭris tri tagojn. Bedaŭrinde pro laboro mi ne povis tendumi kun la aliaj.

Entute mi restis en Esperantujo pli ol du semajnojn, ĉeestante ambaŭ NASK-on kaj la Landan Kongreson. La venonta NASK refoje okazos en Raleigh, kaj celos gastigi eĉ pli da partoprenantoj ol ĉi-jare. La venonta Landa Kongreso okazos en Bostono, gastigota de la loka grupo BRUEGo. Se vi volas sperti Esperantujojn, ĉu vi estas lerta aŭ ne, mi certe rekomendas, ke vi planu ĉeesti venontjare.

Marcus GRIEP

Markuso estas membro de la loka kongresa komitato pri la venonta Landa Kongreso en Bostono, Masaĉuseco, kie li loĝas kun siaj edzino kaj filo.

neoeinstein@gmail.com